
Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse 2020

---

1 Ansvarsnämndens organisation och sammansättning

1.1 Ansvarsnämndens uppgifter

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar är enligt 10 kap. 8 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om ansvarsnämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 14 kap. kyrkoordningen. Ansvarsnämnden har att utifrån bestämmelserna i 8 kap. 8 § kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval. Ansvarsnämnden ska vidare, enligt 30 kap. 7 § kyrkoordningen, pröva frågor om biskopars rätt att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden fastställde i inledningen av sin verksamhet en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

Vid utgången av år 2020 omfattade Ansvarsnämndens tillsyn 45 biskopar inklusive stiftsbiskoparna.

1.2 Ansvarsnämndens ledamöter och ersättare

Ansvarsnämnden ska enligt 14 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och antingen har varit ledamot i ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet och en ledamot som är lekman och antingen har varit ledamot av ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet. För var och en av ledamöterna ska det finnas en personlig ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot.

Ansvarsnämnden har under år 2020 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

Lagmannen Robert Schött, ordförande, prosten teol. dr Ingemar Söderström, kyrkoherden teol. dr Thomas Stoor och fil. dr Elisabeth Engberg.

Ersättare

F.d. lagmannen Fredrik von Arnold för Robert Schött, kyrkoherden teol. dr Carin Åblad Lundström för Ingemar Söderström, prosten Karl-Gustav Sjögren för Thomas Stoor och professor Eva Forssell-Aronsson för Elisabeth Engberg.

Sekreterare

Rådmanen Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under 2020 har nämnden sammanträtt fyra gånger. Sammanträdena har ägt rum den 10 februari i Uppsala samt via Teams den 5 juni, 14 oktober och 14 december.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 14 kap. 2 § fjärde stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i ansvarsnämnden är en jurist som utses av nämnden. Sekreteraren anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med ansvarsnämndens ordförande – fastställer ersättning för sekreterarens arbete.

Ansvarsnämnden, som inte avses bedriva någon egen löpande tillsyns- eller utredningsverksamhet, har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för ansvarsnämndens verksamhet har för budgetåret 2020 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämndens sekreterare biträtts av planeringssekreteraren Karin Bohlin, rättsavdelningen.

Ansvarsnämnden har en egen hemsida som uppdateras genom kyrkokansliets försorg (www.svenskakyrkan.se/ansvarsnamnden).

2 Ansvarsnämndens inriktning och effektmål

Ansvarsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Inriktningen är att medianåldern för avgjorda ärenden inte bör överstiga fyra månader för tillsynsärenden och två månader för ärenden om behörighetsprövning inför biskopsval.

3 Inkomna och avgjorda ärenden

Under året inkom tolv ärenden. Sju av dessa avsåg anmälningar mot biskopar, två avsåg inbjudan att lämna synpunkter på promemorior och tre var av administrativ karaktär. Nämnden avgjorde under året tio av dessa ärenden samt fyra ärenden som inkom under 2019.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Antalet inkomna ärenden var ungefär samma som antalet ärenden som inkom under 2019. Det saknas skäl att anta att antalet ärenden under 2021 kommer att bli fler i förhållande till antalet ärenden 2020.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Ansvarsnämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Ansvarsnämnden har under året följt de frågor som har aktualiserats genom stiftsstyrelsens i Härnösands stift beslut och åtgärder beträffande stiftsbiskopen. Nämnden kommer även fortsättningsvis att följa utvecklingen av de kyrkorättsliga frågor som kan komma att övervägas av kyrkomötet angående biskopars anställning och förutsättningar att avsluta biskopars anställningar i förtid.

Uppsala den 23 juni 2021

Robert Schött
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare

Svenska kyrkans valprovsnämnd

Verksamhetsberättelse 2020

---

1 Valprovsnämndens organisation och sammansättning

1.1 Valprovsnämndens uppgifter

Svenska kyrkans valprovsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Valprovsnämndens sammansättning, beslutsförhet och omröstningsregler finns i 15 kap. kyrkoordningen.

Av 38 kap. 90 § kyrkoordningen framgår att direkta val får överklagas till Valprovsnämnden. I samma bestämmelse regleras vilka administrativa valbeslut som får överklagas särskilt och vilka som får överklagas endast i samband med det val beslutet gäller. Även andra val enligt kyrkoordningen får överklagas till Valprovsnämnden, t.ex. biskopsval (jfr 8 kap. 38 § kyrkoordningen).

Valprovsnämnden fastställde den 26 oktober 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Valprovsnämndens ledamöter och ersättare

Valprovsnämnden har under året bestått av följande ledamöter, ersättare och sekreterare.

Ledamöter

Justitierådet Thomas Bull, ordförande, Lars-Ola Dahlqvist, Kåge Johansson, Bertil Persson, Stig-Göran Fransson, Helena Bargholtz och Bertil Olsson.

Ersättare

Rådsmannen Nathalie Lemaire, ersättare för ordföranden, Titti Ådén, Suzanne Fredborg, Per Lindberg, Gunilla Blom, Terence Hongslo och Stefan Aro.

Sekreterare

F.d. hovrättsrådet Gun Lombach, sekreterare, och byråchefen Stefan Nyman, ersättare för sekreteraren.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Valprovsnämnden har inte något självständigt budgetansvar och ingen egen internbudget. Kostnaderna för Valprovsnämndens verksamhet har för budgetåret 2020 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål har fullgjorts av planeringssekreteraren Karin Bohlin vid kyrkokansliets rättsavdelning.

På Valprovsnämndens webbplats publiceras bl.a. referat av nämndens beslut i aidentifierat skick, både i kortform och i fulltext (www.svenskakyrkan.se/valprovsnamnden).

2 Valprovsnämndens inriktning och mål

Valprovsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Särskilt när det gäller beslut som föregår ett val och har betydelse för detta är det viktigt att besluten fattas snabbt så att eventuella ändringar av de överklagade besluten kan verkställas.

3 Inkomna ärenden

Under året har fyra ärenden registrerats hos nämnden inklusive verksamhetsberättelsen för 2019. Ärendet VN 2020-2 avsåg kyrkostyrelsens riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter för organ inom Svenska kyrkan. De två övriga ärendena avsåg inbjudan att lämna synpunkter på promemoriorna Ansvar för nomineringsmöten inför val av församlingsråd, VN 2020-1, och Byte av uppdrag inom vinningstjänsten, VN 2020-4.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Valprovsnämnden har redan tidigare år noterat att antalet överklagade beslut har minskat något, särskilt i samband med val. Den bedömningen kvarstår även under år 2020, som inte var ett valår.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Valprovsnämnden har för närvarande inte några närmare förslag eller synpunkter att föra fram när det gäller ett eventuellt behov av översyn av bl.a. bestämmelserna i kyrkoordningen. Valprovsnämnden överväger dock att i en särskild skrivelse till kyrkostyrelsen återkomma till frågan när nämnden har prövat samtliga överklaganden som kommer in med anledning av 2021 års kyrkoval.

Uppsala den 12 augusti 2021

Thomas Bull
Ordförande

Stefan Nyman
Sekreterare

I beslutet har deltagit: Justitierådet Thomas Bull, ordförande, Bertil Persson, Stig-Göran Fransson, Helena Bargholtz, Bertil Olsson och Suzanne Fredborg.

Övriga: Nathalie Lemaire och Gunilla Blom.

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Verksamhetsberättelse 2020

---

1 Överklagandenämndens organisation och sammansättning

1.1 Överklagandenämndens uppgifter

Enligt 13 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan ska beslut som avser att någon inte får ta del av Svenska kyrkans handlingar överprövas på det sätt som Svenska kyrkan bestämmer. I den utsträckning Svenska kyrkan bestämmer får också andra beslut överprövas. För att inom Svenska kyrkan ytterst pröva sådana frågor ska enligt lagen om Svenska kyrkan inrättas ett särskilt organ. Ordföranden i detta organ ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Svenska kyrkans överklagandenämnd är enligt 10 kap. 10 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan. Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Överklagandenämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 16 kap. kyrkoordningen. Utöver särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om överklagande till Överklagandenämnden anges i 58 kap. 18 § kyrkoordningen att det är Överklagandenämnden som prövar frågor om omprövning, dvs. motsvarande resning och återställande av försutten tid. Därutöver kan Överklagandenämnden med stöd av 58 kap. 1 § andra stycket kyrkoordningen pröva överklaganden av sådana arbetsgivares beslut som enligt ett kollektivavtal mellan Svenska kyrkan som arbetsgivare och en eller flera arbetstagarorganisationer särskilt får överklagas på detta sätt.

Överklagandenämnden fastställde den 12 april 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Överklagandenämndens ledamöter och ersättare

Överklagandenämnden ska enligt 16 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen samt en övrig ledamot. Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet. För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare medan det för var och en av de övriga fyra ledamöterna ska finnas två personliga ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. Överklagandenämnden har under år 2020 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. justitierådet och ordföranden i Högsta domstolen Johan Munk, ordförande, teol. dr Esbjörn Särduquist, teol. lic. biskop em. Caroline Krook, f.d. stiftssekreteraren jur. kand. Torgny Werger och advokaten Britt Louise Agrell.

Ersättare

F.d. justitierådet Severin Blomstrand för Johan Munck, teol. dr Lena Petersson och teol. dr Olle Kristenson (fr.o.m. 17 november 2020) för Esbjörn Särdaqvist, prosten DMin. fil.mag. Lars Viper och f.d. domprosten Hakon Långström för Caroline Krook, professorn i processrätt Eric Bylander och departementsrådet Birgitta Eilemar (t.o.m. 25 augusti 2020) och jur. kand. Anna Sundelius (fr.o.m. 17 november 2020) för Torgny Werger samt kyrkoherden Margareta Carlenius och fältprosten Sten Elmberg för Britt Louise Agrell.

Sekreterare

Lagmannen Lars Bjurstam och rådmannen Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under år 2020 har nämnden sammanträtt åtta gånger. Sammanträdena har ägt rum den 14 februari i Uppsala, den 8 maj (teamsmöte), den 12 juni (teamsmöte), den 28 augusti (teamsmöte), den 2 oktober (teamsmöte), den 20 oktober (teamsmöte), den 13 november (teamsmöte) och den 18 december (teamsmöte).

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 16 kap. 2 § sjätte stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är jurister som utses av nämnden. Sekreterarna anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Överklagandenämndens ordförande – fastställer ersättningen för sekreterarnas arbete.

Överklagandenämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Överklagandenämndens verksamhet har för budgetåret 2020 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämnden biträtt av planeringssekreteraren Karin Bohlin, rättsavdelningen.

Överklagandenämndens avgöranden publiceras på Svenska kyrkans hemsida, www.svenskakyrkan.se/overklagandenamnden. Hemsidan uppdateras av kyrkokansliet.

2 Överklagandenämndens inriktningsmål och effektmål

Överklagandenämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att nämndens ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt samt effektmålet att medianåldern för ärenden som avgörs genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Nämnda mål anser sig Överklagandenämnden väsentligen ha uppfyllt under året.

3 Överklagandenämndens ärenden

3.1 Inkomna ärenden

Från	Överklaganden/ Begäran om omprövning eller beslutsprövning				Övriga ärenden			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Överklagandenämnden	1	1	0	0	0	0	1	1
Kyrkomötet	0	0	0	0	0	0	0	0
Kyrkostyrelsen	0	2	1	2	2	0	6	3
Stift	5	3	0	8	0	0	0	0
Domkapitlet i Uppsala stift	3	1	4	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Linköpings stift	6	0	4	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Skara stift	0	0	2	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Strängnäs stift	0	2	0	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Västerås stift	2	0	4	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Växjö stift	0	1	1	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Lunds stift	6	7	3	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Göteborgs stift	2	1	3	4	0	0	0	0
Domkapitlet i Karlstads stift	0	0	0	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Härnösands stift	15	2	2	5	0	0	0	0
Domkapitlet i Luleå stift	0	1	3	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Visby stift	1	1	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Stockholms stift	2	0	2	3	0	0	0	0
Annan	0	5	9	12	1	1	1	4
Summa	41	27	38	42	3	1	8	8

3.2 Avgjorda ärenden

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Administrativt ärende	0	2	0	1	0	0	0	1
Remisser	2	0	5	3	0	0	0	0
Utlämnande av kyrklig handling	0	0	0	6	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 DK beslut om kyrkotillhörighet	0	0	0	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 KS beslut om kyrkotillhörighet	0	0	0	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Behörighetsprövning – präst	0	0	3	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – präst	1	7	8	3	0	0	2	0
Överklagande enligt KO 31 Befogenhetsprövning – präst	0	0	0	0	0	0	0	0

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Överklagande enligt KO 32 Behörighetsprövning – diakon	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – diakon	1	0	1	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Befogenhetsprövning – diakon	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 34 Behörighetsprövning till tjänst som kyrkoherde/komminister	0	1	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 DK beslut om församlings- tillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 Kyrkostyrelsens beslut om församlingstillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 DK beslut om utlämnande av handling	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 Annat beslut om utlämnande av handling	3	2	2	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 56 Uppgifter i dataregister	0	2	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Beslutsprövning – församling eller pastorat	25	2	7	8	0	0	0	0
Beslutsprövning enligt KO 57 – stift, tillsättningsnämnd	3	2	0	3	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Verkställighetsförbud	1	0	2	0	0	0	0	0
Beslut enligt KO 58:14 Verkställighetsförbud	0	0	0	2	0	0	2	1
Omprövning enligt KO 58:18	2	3	4	2	0	0	0	0
Avvisning	2	2	4	2	0	0	0	0
Avskrivning		0	0	1		4	5	14
Jäv			1	1			0	0
Övrigt				2				3
Summa	40	23	37	36	0	4	9	19

Av de 32 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattat under 2020 har utgången i fyra beslut innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts eller helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. För de 32 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattade 2019 var motsvarande siffra sex. Totalt avgjorde nämnden 51 ärenden under 2020 jämfört med 44 ärenden 2019.

3.3 Prognos om ärendeutvecklingen

Av redovisningen i avsnitt 3.1 framgår att antalet ärenden som underställts Överklagandenämndens prövning under 2020 varit något fler än under 2019. Någon större förändring av antalet ärenden under kommande år förväntas inte.

4 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Nämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 30 juni 2021

Johan Munck
Ordförande

Lars Bjurstam
Sekreterare

Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån

Verksamhetsberättelse 2020

---

1 Arvodesnämndens organisation och sammansättning

1.1 Arvodesnämndens uppgifter

Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (Arvodesnämnden) är enligt 10 kap. 11 § kyrkoordningen ett särskilt organ som ska fastställa arvoden för och ersättningar till kyrkomötets ledamöter samt för ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Arvodesnämnden ska dock inte fastställa arvoden för och ersättningar till Arvodesnämndens egna ledamöter.

1.2 Arvodesnämndens sammansättning

Arvodesnämnden ska bestå av en ordförande och fyra övriga ledamöter och har under året haft följande sammansättning:

Ledamöter

Biskop emeritus Thomas Söderberg, ordförande, f.d. generalsekreteraren Leni Björklund, diakon Anna Lundblad, f.d. ordföranden i kyrkomötet Gunnar Sibbmark (t.o.m. 12 maj) och med. dr Gunnar Thorbert.

Sekreterare

Arvodesnämnden har ingen vald sekreterare. Nämndens kansligöromål har fullgjorts av handläggaren för kyrkomötet Emma Hansen Dahlqvist vid rättsavdelningen på kyrkokansliet. Kyrkojuristen Migelle Wikström vid kyrkokansliets rättsavdelning har varit nämnden behjälplig i juridiska frågor.

Sammanträden

Under 2020 har nämnden sammanträtt två gånger. Sammanträdena har genomförts som videomöten och ägt rum den 27 april och 3 december.

1.3 Ekonomifrågor

Arvodesnämnden har inte något självständigt budgetansvar och ingen egen internbudget. Kostnaderna för Arvodesnämndens verksamhet har för budgetåret 2020 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet kyrkomötet.

2 Arvodesnämndens ärenden

Arvodesnämnden har lämnat synpunkter på kyrkostyrelsens förslag till ändringar i ersättningsstadgan och konstaterar därvidlag att kyrkostyrelsen har hörsammat de synpunkter som nämnden under mandatperioden framfört vad det gäller behov av

ändringar i ersättningsstadgan. Efter kyrkomötets beslut om ändringar i ersättningsstadgan har nämnden fattat beslut om de arvoden och ersättningar som ska gälla för mandatperioden 2022–2025.

Arvodesnämnden ser det som önskvärt att frågan om ersättning för förlorad arbetsförtjänst för förtroendevalda utan anställning och med egen verksamhet samt eventuellt borttagande av traktamente kan ingå i den planerade utvärderingen av förändringarna i ersättningsstadgan.

3 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Arvodesnämnden ser för närvarande inte behov av ytterligare ändringar i kyrkoordningen eller ersättningsstadgan.

Uppsala den 19 augusti 2021

Thomas Söderberg
Ordförande

Emma Hansen Dahlqvist
Sekreterare